

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії,
Голова комісії з реорганізації НАУ,
в.о. ректора

Ксенія СЕМЕНОВА

«15» 04 2024 року.

ПРОГРАМА

ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

ДО АСПРАНТУРИ

зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

(третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти)

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма «Публічне управління та адміністрування»

1. ПЕРЕДМОВА

Програма складена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, закону України «Про вищу освіту» від 06.09.2014, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 502), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році» від 06.03.2024 № 266 та Правила прийому до аспірантури та докторантури Національного авіаційного університету у 2024 році), затверджених рішенням Вченої ради НАУ від 17.04.2024 (протокол № 4) та введених у дію наказом в.о. ректора № 166 /од від 23.04.2024.

Вступ на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти для здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування здійснюється на основі здобутого другого (магістерського) рівня вищої освіти/ (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

Додаткове вступне випробування проводиться для вступників, які здобули ступінь магістра за іншою спеціальністю, на якому вступник повинен продемонструвати компетентності і результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування.

Метою проведення додаткового вступного випробування є виявлення достатності рівня набутих вступниками знань із публічного управління та адміністрування, формування публічної і державної політики та її реалізації, розуміння базових методів пізнання і аналізу суспільних процесів, для можливості опанування ними освітньо-наукової програми підготовки третього рівня вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Проведення додаткового вступного випробування для участі в конкурсі щодо зарахування на навчання за ступенем вищої освіти «доктор філософії» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» має за мету перевірку здатності вступника:

- показати знання із загальних основ публічного управління та адміністрування, регіонального управління, аналізу державної політики, лідерства та управління публічними проєктами;
- показати вміння використовувати набуті знання в практичній роботі;
- виявляти проблемне поле, обґрунтовувати його суспільну та державну актуальність; формулювати сутність і сфери реалізації функцій публічного управління; працювати з науковими джерелами та фактичним матеріалом; аналізувати й оцінювати різні аспекти діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування; обґрунтовувати та узагальнювати власну позицію.

Програма складається з переліку питань, що виносяться на додаткове вступне випробування та прикінцевих положень, які містять критерії оцінювання й приклади типових тестових завдань, списку літератури, з якою рекомендовано ознайомитись до проходження додаткового вступного випробування.

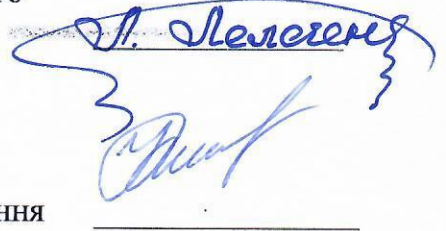
Додаткове вступне випробування здійснюється у формі тесту на Платформі Google Meet. Тривалість відповідей на тестові питання 1 академічна година (45 хв.). Усі запитання сформульовані у межах навчального матеріалу, наведеного в Переліку питань до вступного випробування та відповідають Стандарту вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування.

Під час додаткового вступного випробування вступникам ЗАБОРОНЕНО використовувати будь-яку допоміжну літературу та інші джерела інформації (мережа Інтернет тощо), а також технічні засоби.

Розробники програми:

Лелеченко Анжела Павлівна доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування

Кожина Алла Василівна доктор наук з державного управління, професор, в.о. завідувача кафедри публічного управління та адміністрування

Програму додаткового вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня доктора філософії (PhD) обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту неперервної освіти, протокол № 7 від 18 березня 2024 року.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ДОДАТКОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Основні теорії управління
2. Поняття та види публічного управління.
3. Публічне управління як системне суспільне явище.
4. Поняття та види публічного управління.
5. Формування системи публічного управління після здобуття незалежності.
6. Правове регулювання публічного управління та адміністрування.
7. Функції Верховної Ради України у формуванні та здійсненні публічного управління.
8. Функції Президента України у формуванні та здійсненні публічного управління.
9. Функції Кабінету Міністрів України у формуванні та здійсненні публічного управління.
10. Обласні та районні державні адміністрації, їх статус та повноваження.
11. Сутність організаційної структури публічного управління і фактори, що її обумовлюють.
12. Механізм публічного управління: сутність, складові та їх характеристики.
13. Структура механізму та органів публічного управління.
14. Громадянське суспільство та його сутність.
15. Механізми взаємодії держави та громадянського суспільства.
16. Взаємовідносини та взаємодія громадянського суспільства і влади.
17. Активізація участі громадян в управлінні справами суспільства.
18. Сутність демократії та демократичних засад публічного управління
19. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства
20. Традиційна модель управління і модель “good governance”.
21. Модель “New Public Management” (NPM): особливості застосування в країнах ЄС та США.
22. Сутність та характеристики інформаційного суспільства.
23. Сучасні інформаційні війни.
24. Права, свободи й обов’язки людини і громадянина у сфері державного управління.
25. Місце і роль сучасних інститутів публічного управління та владно-політичних процесів у демократичних суспільствах.
26. Теорії та моделі місцевого самоврядування.
27. Система елементів місцевого самоврядування.
28. Загальні засади організації місцевого самоврядування.
29. Територіальні громади як первинні суб’єкти місцевого самоврядування.
30. Гарантії та захист прав місцевого самоврядування.
31. Сфери управління, повноваження та компетенції органів місцевого самоврядування.
32. Місцеве самоврядування в контексті децентралізації та управління.
33. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні.
34. Органи самоорганізації населення.
35. Засоби масової інформації в системі публічного управління.
36. Регіональні системи та стратегії регіонального розвитку.
37. Регіональна політика: сутність, цілі, структура, принципи.

38. Багаторівневе управління територіями.
39. Інститути та процеси публічної політики.
40. Органи публічної влади як основні суб'єкти вироблення публічної політики.
41. Лобізм у публічному управлінні.
42. Співвідношення публічної і державної влади.
43. Судова система України.
44. Концепції децентралізації та деконцентрації.
45. Децентралізація повноважень і функцій органів публічної влади в країнах ЄС.
46. Взаємодія та взаємовплив державної політики і державного управління.
47. Держава в системі та структурі публічного управління.
48. Форми державного устрою та проблеми вибору найкращої форми правління..
49. Сталий розвиток у контексті суспільно-економічних проблем ХХІ століття.
50. Сутність соціальної та гуманітарної політики.
51. Публічна політика забезпечення якості освіти в контексті розвитку суспільства.
52. Соціальна політика як чинник формування соціальної безпеки суспільства.
53. Особливості застосування механізмів державного управління щодо формування соціальної безпеки.
54. Механізми державного управління щодо розвитку етнопонаціональних відносин.
55. Основні напрями та пріоритети реалізації гуманітарної політики.
56. Євроінтеграційна політика України: зміст, функціональні особливості, якісні ознаки.
57. Розвиток системи управління виборчим процесом в Україні.
58. Забезпечення національної безпеки.
59. Пріоритети гарантування безпеки сталого розвитку.
60. Перспективи стратегії сталого розвитку України
61. Механізми державного регулювання економічного й соціального розвитку регіону.
62. Соціальна і духовна сфера як об'єкт соціальної та гуманітарної політики.
63. Сутність соціальної та гуманітарної політики.
64. Сутність, зміст та особливості управління соціальною і духовною сферами українського суспільства.
65. Суб'єкти публічного управління у сфері соціального і духовного розвитку.
66. Механізми державного управління щодо розвитку соціально-класових відносин, процесів соціальної мобільності.
67. Соціальна політика як чинник формування соціальної безпеки суспільства.
68. Механізми державного управління щодо розвитку етнопонаціональних відносин.
69. Проблеми формування національної самосвідомості українського народу.
70. Національна ідея; її зміст та націотворчий потенціал.
71. Гуманітарна політика як чинник розвитку духовного життя.
72. Організаційно-функціональна структура державного регулювання розвитку гуманітарної сфери в Україні.
73. Законодавча та законотворча діяльність: спільне та відмінне.
74. Функції Верховної Ради України як вищого представницького органу влади.
75. Повноваження, права та обов'язки народних депутатів України.
76. Парламентаризм як державно-правове явище.
77. Освітній потенціал нації як основа конкурентоспроможності держави.

78. Взаємовідносини Кабінету Міністрів України з центральними і місцевими органами виконавчої влади.
79. Глава держави у системі публічного управління.
80. Закономірності та принципи публічного управління.
81. Порівняльний аналіз принципів публічного та державного управління.
82. Публічне управління як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.
83. Державні фінанси і бюджетно-податкова політика.
84. Інститути представницької влади в Україні.
85. Лідерство в системі публічного управління.
86. Роль політичної та державно-управлінської еліти в реалізації стратегічних реформ.
87. Роль держави у забезпеченні сталого економічного розвитку.
88. Організація та управління фінансовою системою. Інституційні засади управління фінансовою системою України.
89. Концептуальні засади національної безпеки та її геополітичні виміри.
90. Характеристика національних інтересів. Загрози національним інтересам (політична, економічна, військова та інформаційна сфери).
91. Проблеми глобальної безпеки і національна безпека.
92. Тероризм як глобальна загроза міжнародній та національній безпеці.
93. Засади протидії проявам корупції в системі публічного управління.
94. Політична корупція: сутність, форми, механізми протидії та запобігання.
95. Кадрова політика і кадрові технології в системі публічної служби.
96. Еліта і публічна служба в системі владних відносин: світовий досвід і Україна.
97. Інституціональна основа публічної служби.
98. Моделі публічної служби.
99. Модель державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні.
100. Посади і посадові особи в системі публічної служби.
101. Статус публічного службовця.
102. Кадрова політика і кадрові технології в системі публічної служби.
103. Еліта і публічна служба в системі владних відносин.
104. Бюрократія і публічна служба в країнах ЄС.
105. Системи публічної служби у державах-членах ЄС, їх типологія.
106. Перспективи розвитку публічної служби в Україні
107. Етика в системі публічної служби.
108. Управління конфліктами інтересів на публічній службі.

3. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

На додатковому вступному випробуванні до аспірантури за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» вступник складає іспит у вигляді тестування.

Оцінювання відповіді вступника здійснюється за 200-бальною шкалою.

Залежно від загальної суми отриманих балів вступнику, згідно з критеріями ECTS, виставляється оцінка:

Оцінка в балах		Пояснення	
100-200	190...200	Відмінно (відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок)	Вступне випробування складено
	175...198	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю помилок)	
	101...174	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків та задовільняє мінімальним критеріям)	
	0...100	Вступне випробування не складено	

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальна та наукова література:

1. Авер'янов В. Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право. К.: Юстиніан, 2007. 288 с.
2. Бакуменко В.Д. Державно-управлінські рішення: навчальний посібник. К. : ВПЦ АМУ, 2012. 344 с.
3. Бакуменко В.Д., Руденко О.М., Туча В.В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні: монографія. К. : АМУ, 2015. 184 с.
4. Бакуменко В.Д. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко [та ін.] Київ. Видавництво Ліра-К, 2016. 256 с.
5. Вдовенко С.М. Публічне адміністрування (теоретичні положення, пріоритети, напрями реалізації): монографія. Чернігів: ЧДІЕУ, 2018. 260 с.
6. Вступ до публічного адміністрування : навчальний посібник / Н. Л. Гавкалова, Т.А. Власенко, Л. Ю. Гордієнко та ін. ; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 382 с
7. Грищенко І. М. Феномен лідерства в системі місцевого самоврядування: теорія, методологія, практика : монографія. К. : НАДУ, 2016. 320 с.
8. Державна політика. Підручник. К.: НАДУ, 2014. 448 с.
9. Державна служба: підручник у 2 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Сergyгін (заст. голови) [та ін.]. К.; Одеса: НАДУ, 2013.
10. Депутатська діяльність у системі публічного врядування : навч. посіб. / В. Бебик та ін. Київ : НАДУ, 2018. 368 с.
11. Кайлюк Є. М. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / Є. Кайлюк, В. Андрєєва, В. Гриненко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2010. 279 с.
12. Лелеченко А.П. Публічне управління регіональною політикою сталого розвитку в Україні: монографія. Київ. МАУП, 2020. 429 с.
13. Лелеченко А. П. Світовий досвід формування регіональної політики сталого розвитку : монографія. Київ. МАУП, 2020. 120 с.
14. Лелеченко А. П. Вплив публічного управління на соціальний складник регіональної політики сталого розвитку. *Публічне управління і адміністрування в Україні : наук. журн.*, 2020. № 16. С. 58–62.
15. Лелеченко А.П., Васильєва О.І., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: практ. посіб. / [А.П. Лелеченко, О.І. Васильєва, В.С. Куйбіда, А.Ф. Ткачук] К. : 2017. 110 с.
16. Місцеве самоврядування в Україні: євроінтеграційний шлях: колект. моногр. / за заг. ред. Р. М. Плюща. К.: РІДНА МОВА, 2016. 808 с.

17. Місцеве самоврядування. Підручник. К.: НАДУ, 2019. 672 с.
18. Оболенський О. Ю. Державне управління та державна служба: словник-довідник. К.: КНЕУ, 2005. 208 с.
19. Петроє О. М. Соціальний діалог у державному управлінні: європейський досвід та українські реалії: монографія. К.: НАДУ, 2013. 304 с.
20. Північноатлантичний альянс: історія, функція, структура та відносини з Україною: / Кол. авт.; за заг. ред. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 592 с.
21. Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика. Навч. посіб. К.: Вид-во «Знання», 2008. 665 с.
22. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. Тимошука В. П., Школика А. М. К.: Конус, 2007. 735 с.
23. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку [Текст]: навч. посіб. / Т. К. Гречко, С. А. Лісовський, С. А. Романюк, Л. Г. Руденко; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Ін-т географії НАН України. Київ: [б.в.]; Херсон: Гринь Д. С., 2015. 264 с.
24. Публічне адміністрування / А. Даниленко, П. Юхименко, Т. Сокольська та ін. К.: Центр учбової літератури, 2021. 288 с.
25. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А. О. Дегтяр, О. А. Дегтяр, Х. І. Калашнікова, М. К. Гнатенко. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.
26. Управління містом : підручник / Л. Комаха, В. Колтун, Ю. Дехтяренко, А. Лелеченко та ін.: за заг. ред. Ю. Дехтяренка. К.: ВПЦ «Київський Університет». 2023. 464 с.
27. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. Практичний посібник; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні DESPRO». К.: ТОВ «Софія-А». 2012. 80 с.
28. Хрідочкін А. В., Віхляєв М. Ю. Публічне управління та адміністрування: словник термінів / А. В. Хрідочкін, М. Ю. Віхляєв. К.: Гельветіка, 2021. 603 с.

Нормативні акти:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/254k/96-вр>
2. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
3. Про Комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
5. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
6. Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/471-2020-п#Text>
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-вр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
8. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>

9. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
10. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
11. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>
12. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
13. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
14. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
15. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
16. Деякі питання реформування державного управління: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 № 474-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-p#Text>
17. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11.07.2001 № 2625-III URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>
18. Деякі питання реалізації комплексної реформи державного управління: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 647. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-2017-p#Text>
19. Звіт про виконання у 2020 році Стратегії реформування державного управління в Україні. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reforms/zvit2021-ukr-web.pdf>
20. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>

ПРИКЛАД ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Національний авіаційний університет
Освітній ступінь *доктор філософії*
Спеціальність 281 *Публічне управління та адміністрування*
Навчальна дисципліна *Додаткове вступне випробування*

1. Відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» суб'єктами співробітництва є (обрати одну правильну відповідь):

- a) територіальні громади сіл, селищ, міст;
- b) виконавчі комітети сільських, селищних та міських рад;
- c) депутати районних та обласних рад;
- d) посадові особи сільських, селищних та міських рад

2. Територіальна організація влади – це (обрати одну правильну відповідь):

- a) побудова влади відповідно до адміністративно-територіального устрою країни.
- b) основа для проведення ефективної державної регіональної політики.
- c) організація влади на рівні місцевого самоврядування.
- d) організація виконавчої влади.